

Голові Комітету Верховної Ради України
з питань енергетики та
житлово-комунальних послуг

пану Андрію Герусу

01008, м. Київ-8, вул. М.Грушевського, 5

Копія: Агентство США з міжнародного
розвитку (USAID)

Шановний Андріє Михайловичу !

USAID Проект енергетичної безпеки (далі - ESP) принагідно поновлює запевнення у повазі до Вас та очолюваного Вами Комітету та висловлює принципову підтримку Вашої законодавчої ініціативи у вигляді проекту Закону України про внесення змін до деяких законів України щодо запобігання зловживанням на оптових енергетичних ринках, який було нещодавно зареєстровано Верховною Радою України за № 5322 від 01 квітня 2021 року (далі – Законопроект).

З огляду на обраний Україною у 2014 році курс на європейську інтеграцію та запровадження європейської моделі побудови конкурентних енергетичних ринків, і, водночас, зважаючи на існуючі сьогодні істотні ризики для сталого й безпечного функціонування створених в Україні нових енергетичних ринків, що передусім спричинені неповним та таким, що не відповідає сучасним ринковим викликам і загальній європейській практиці, застосуванням інструментів ринкового нагляду й регулювання, а також з відсутністю належної прозорості основної частки ринкових транзакцій та поведінки учасників, ми вважаємо критично важливим і нагально необхідним якнайскоріше створення в Україні відповідної нормативно-правової бази, гармонізованої з законодавством Європейського Союзу (ЄС), з одночасним швидким нарощуванням інституційної спроможності незалежного національного регуляторного органу (НКРЕКП), який має функціонувати у тісній координації з органом захисту конкуренції (АМКУ) та уповноваженим органом регулювання фінансових ринків (НКЦБФР), задля забезпечення суцільного, безперервного, комплексного, і, найважливіше, вчасного й ефективного нагляду за функціонуванням оптових енергетичних ринків (включаючи транзакції, поведінку та інші дії учасників ринку, великих споживачів, що мають суттєвий вплив на попит, та третіх осіб, що внаслідок певних дій можуть впливати на прийняття рішень учасниками ринку), регулювання діяльності природних монополій, бірж, багатосторонніх торговельних платформ

та інших осіб, що професійно організують здійснення транзакцій, забезпечення доброчесної конкуренції завдяки якісному покращенню прозорості та запобіганню ринковим зловживанням (включаючи зловживання домінуючим становищем, ринкові маніпуляції, неправомірне використання інсайдерської інформації, отримання вигоди від поширення неправдивих відомостей, тощо).

На наш погляд, швидке та системне запровадження максимально повної, тобто не адаптованої відповідно до рішення Ради Міністрів Енергетичного Співтовариства 2018/10/МС-ЕпС від 29 листопада 2018 року, версії Регламенту ЄС № 1227/2011 від 25 жовтня 2011 року щодо доброчесності та прозорості оптових енергетичних ринків (Regulation on Wholesale Energy Market Integrity and Transparency, далі – REMIT) разом з іншими пов'язаними з ним актами законодавства ЄС, що включають Імплементуючий регламент Європейської Комісії СІР № 1348/2014 щодо запровадження REMIT та відповідні керівні документи Агентства з питань співробітництва енергетичних регуляторів (ACER), найкращим чином відповідає б прагненню України забезпечити життєздатність, фінансову стійкість і ефективність обраної європейської моделі енергетичних ринків, а також реальну гармонізацію (наближення) та спроможність до повноцінної інтеграції до енергетичних ринків ЄС. За кінцевим рахунком, навіть технічна інтеграція енергосистем України до європейських об'єднань операторів систем передачі електроенергії та природного газу (ENTSO-E/-G) вбачається за можливу лише за умови повної імплементації Україною законодавства ЄС.

Законопроект в цілому відповідає основним вимогам та нормам Регламенту ЄС № 1227/2011 (REMIT). При цьому, на думку наших експертів, Законопроект № 5322 виявився набагато ближчим до REMIT за суттю та змістом, ніж обидві версії раніше зареєстрованого Верховною Радою України проекту Закону про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо імплементації положень законодавства Європейського Союзу про доброчесність, прозорість та запобігання спотворенню конкуренції на оптових ринках (реєстраційний № 4503 від 16 грудня 2020 року та № 4503-1 від 31 грудня 2020 року відповідно).

Зважаючи на це, в цілому ми підтримуємо саме Законопроект № 5322 і сподіваємося, що його прийняття дозволить створити законодавче підґрунтя для забезпечення функціонування в Україні дійсно прозорих, справедливих і конкурентних ринків природного газу та електричної енергії.

Прийняття Законопроекту має свідчити про суттєвий прогрес у процесі виконання Україною зобов'язань щодо імплементації законодавства ЄС у сфері енергетики, як це передбачено оновленим Додатком XXVII-В до Угоди про асоціацію Україна – ЄС, до переліку якого входить Регламент ЄС № 1227/2011.

Прийняття Законопроекту є також актуальним у контексті Мотивованого запиту до Ради Міністрів Енергетичного Співтовариства, ініційованого Секретаріатом Енергетичного Співтовариства 26 березня 2021 року у справі ECS 04/21 проти України стосовно невиконання зобов'язань щодо прийняття та застосування законів, нормативних актів та

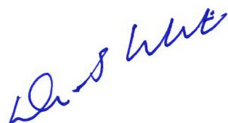
адміністративних положень, необхідних для дотримання Регламенту № 1227/2011, адаптованого відповідно до згаданого рішення Ради Міністрів Енергетичного Співтовариства 2018/10/MC-EnC.

З іншого боку, якнайскоріше прийняття Законопроєкту № 5223 та його подальша ефективна імплементація мали б наслідком досягнення максимально корисного регуляторного впливу на суспільні відносини у енергетичній сфері. Імплементація усіх основних положень Регламенту № 1227/2011 (REMIT) була б на користь Україні, оскільки це сприяло б налаштуванню та подальшому вдосконаленню прозорого, конкурентного й добросовісного способу взаємодії учасників ринку заради забезпечення справедливого та зрозумілого ціноутворення в інтересах кінцевих споживачів, що є кінцевою метою лібералізації енергетичних ринків, а також заради досягнення Україною заявленої мети щодо підвищення енергетичної безпеки та інтеграції її енергетичних ринків з ринками ЄС.

Залишаємось відкритими для можливих подальших питань чи коментарів з Вашого боку стосовно вищевикладеного, та готовими до подальшої співпраці у напрямку вдосконалення енергетичного законодавства, створення належних умов для функціонування конкурентних і справедливих енергетичних ринків та надання допомоги у здійсненні необхідних реформ в енергетичному секторі України.

З повагою

Керівник Проєкту енергетичної безпеки

Дін Вайт